

УДК 316.324.8:316.422

СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Кочевенко І.

Науковий керівник – канд. філос. наук, доц. Тіхонова Л.А.
Харківський національний університет радіоелектроніки, каф. філософії,
м. Харків, Україна
e-mail: ivan.kochevenko@nure.ua

The article is devoted to the analysis of socio-philosophical problems of artificial intelligence. It is proved that the research of artificial intelligence is a young scientific direction, its structure and problem field are still in the stage of formation. Nowadays, humanity is experiencing another revolution associated with the rapid development and widespread use of artificial intelligence systems. This process, like any revolution, carries great opportunities and great risks. The problem of the ratio of human and artificial intelligence requires a rethinking of the essence and limitations of man, as well as the nature of the tools that man can create and from which he can refuse.

Дослідження штучного інтелекту є молодим науковим напрямком, його структура та проблемне поле ще знаходяться у стадії формування. Вважається, що перші дослідження інтелекту належать ще Аристотелю, бо він заклав основи логіки. Успіхи математики у ХІХ та на початку ХХ ст. створили передумови для появи штучного інтелекту. У 1940-х роках ХХ ст. вже існували комп'ютери, які демонстрували свої можливості у наданні пам'яті та потужності процесорів, необхідних для інтелектуальних програм. Сучасні дослідження проблем штучного інтелекту почалися вже у середині ХХст., коли А. Тьюринг написав статтю «Обчислювальні машини та розум», а на семінарі у Дартмутському коледжі (США) Дж. Маккарті запропонував термін «штучний інтелект». Можна сказати, що в наш час людство переживає чергову революцію, пов'язану із швидким розвитком і широким використанням систем штучного інтелекту. Цей процес, як і будь-яка революція несе в собі великі можливості і великі ризики[1].

Штучний інтелект є спрощеною моделлю людського інтелекту, що імітує його можливості або здібності. Природний та штучний інтелект здатні вирішувати певні проблеми та завдання застосовуючи спеціальні алгоритми. Вони працюють за схожими принципами і схильні до самонавчання. Різниця між ними полягає у тому, що людське мислення сильно залежить від стану розвитку конкретного соціуму і має емоційне забарвлення

Сучасна людина існує у раціональному, емоційному та інтуїтивному просторі. Останні три століття були пов'язані з освоєнням раціонального простору існування людини. Емоційний і інтуїтивний простір дуже мало

вивчені. Ці сфери пізнання світу пов'язані з художньою та соціальною творчістю людини, мистецтвом та філософією. Вчені вважають, що саме у ХХІ ст. ці сфери набудуть особливого розвитку. Створення штучного інтелекту викликає певні морально-етичні проблеми. Наприклад, штучна система мислить відповідно до програми, що розроблена людиною. Якщо вона почне мислити самостійно, поза програмою (а нейронні мережі створюють саме для цього), то може сформувати потенційну можливість думати про себе як про частину навколишнього світу. Здатність до рефлексії – одна з найважливіших характеристик високорозвиненого мислення. Чи захоче система штучного інтелекту із можливостями саморефлексії працювати на людину і виконувати її завдання? З іншого боку, чи матиме людина моральне право використовувати «мислячу» істоту, хоча і неорганічну для своїх цілей? [2].

Штучний інтелект має багато матеріальних переваг перед інтелектом людським. Він сприяє зниженню витрат, є швидким, гнучким надійним та довговічним. Система штучного інтелекту не має обмежень за часом і не має почуттів. Але є у штучного інтелекту і недоліки. Один з них – висока вартість. Також штучний інтелект поки що не може працювати без присутності людини. Якщо прийняти до уваги, що у наш час відбувається перехід від індустріального суспільства до постіндустріального, то цей перехід означає рух від світу машин до світу людей. У такому контексті намагання звести діяльність людини тільки до раціонального вирішення будь-яких завдань, замінивши її у багатьох сферах штучним інтелектом будуть кроком назад, а не вперед. На погляд вчених-філософів штучний інтелект кидає виклик людині і відповіді на цей виклик повинна у першу чергу сфера культури.

Проблема співвідношення людського та штучного інтелекту потребує переосмислення сутності та обмежень людини, а також природи інструментів, які людина може створити і від яких може відмовитися. Стратегія безвідповідального використання штучного інтелекту може привести людство до повної катастрофи. І навпаки, усвідомлене використання можливостей, що відкриває нам оволодіння новітніми комп'ютерними технологіями може допомогти людству вийти на новий, більш високий рівень розвитку.

Список використаних джерел:

1. Стебельська О., Федорів Л. Сучасна філософія свідомості про перспективи створення штучного інтелекту // Вісник Львівського університету. Серія філос.-політолог. студії. 2019. Випуск 22, с. 111 – 119
2. Boyles M. A Case for Machine Ethics in Modeling. Human Level Intelligent Agents. 2018. URL: https://www.kritike.org/journal/issue_22/boyles_june2018.pdf.